

Meer dan een beeld op een sokkel

Zienswijze op de Toekomstvisie Gemeente Meierijstad 2040

Betreft: Het belang van kunst in de openbare ruimte

Geachte leden van de Gemeenteraad van Meierijstad,

Met deze zienswijze willen wij, Kunststichting Meierijstad (KSM), het belang van kunst in de openbare ruimte onder de aandacht brengen in het kader van de Toekomstvisie Gemeente Meierijstad 2040. Wij geloven dat kunst een cruciale rol speelt in de kwaliteit van wonen, werken en verblijven in onze gemeente, en we willen dan ook pleiten voor een prominente plaats voor kunst in de openbare ruimte in de komende jaren.

Kunstwerken van professionele kunstenaars dragen niet alleen bij aan de visuele aantrekkingskracht van de stad, maar hebben ook een diepere impact op de leefomgeving. In Veghel, als het centrum van Meierijstad, kan kunst de stadse allure versterken, waarbij de openbare ruimte transformeert tot plekken die uitnodigen tot ontmoeting, reflectie en verbinding. Kunst zorgt ervoor dat bewoners en bezoekers niet alleen in de stad verblijven, maar zich er ook thuis voelen en geïnspireerd worden. Daarnaast draagt kunst bij aan de karakteristieke dorpse uitstraling van de kernen Schijndel en Sint-Oedenrode en de kerkdorpen van Meierijstad. Elke kern heeft zijn eigen unieke identiteit, en kunstwerken weerspiegelen deze identiteit. Daardoor wordt het gemeenschapsgevoel versterkt en ontstaat er een duidelijke verbinding tussen verleden, heden en toekomst.

Kunst en ruimtelijke kwaliteit

Kunst draagt bij aan de ruimtelijke kwaliteit die past bij de ambities die in de toekomstvisie van Meierijstad worden geschetst. Door kunst te integreren in de openbare ruimte, wordt de esthetische en functionele waarde van deze ruimtes verhoogd. Kunst kan bijvoorbeeld bijdragen aan het creëren van herkenbare en aantrekkelijke plekken die de identiteit van Meierijstad versterken en de leefbaarheid verbeteren. Dit sluit aan bij de ambitie om Meierijstad te ontwikkelen tot een gemeente waar mensen graag willen wonen, werken en recreëren.

Kunst en culturele hotspot

Daarnaast past kunst in de openbare ruimte bij de culturele hotspot die gemeente Meierijstad in Brabant is. Meierijstad heeft een rijke culturele geschiedenis en een levendige kunstscene. Door kunstwerken in de openbare ruimte te plaatsen, wordt deze culturele dynamiek zichtbaar en toegankelijk voor iedereen. Kunst in de openbare ruimte kan dienen als een ontmoetingspunt voor bewoners en bezoekers, en draagt bij aan de culturele identiteit en aantrekkingskracht van Meierijstad.

Toegepaste kunstvormen in de openbare ruimte

Kunst in de openbare ruimte kan veel meer zijn dan "een beeld op een sokkel". Er zijn diverse toegepaste kunstvormen die de openbare ruimte kunnen verrijken, zoals:

- **Landschapskunst:** Kunstwerken die geïntegreerd zijn in het landschap en bijdragen aan de esthetische en ecologische waarde van de omgeving.
- **Zitmeubilair:** Functionele kunstwerken die dienen als zitplaatsen en tegelijkertijd een artistieke bijdrage leveren aan de openbare ruimte.
- **Brugleuning:** Kunstzinnige ontwerpen voor brugleuning die de infrastructuur verfraaien en een unieke identiteit geven.
- **Straatwerk:** Artistieke patronen en ontwerpen in bestrating die de straten visueel aantrekkelijker maken en een gevoel van plaats creëren.

We stellen voor om in de Toekomstvisie 2040 een actieplan op te nemen waarin kunst in de openbare ruimte als essentieel onderdeel wordt beschouwd van de stadsontwikkeling en de inrichting van dorpskernen. Het investeren in kunst draagt niet alleen bij aan het visuele en culturele landschap van de gemeente, maar het is ook een motor voor toerisme, sociale cohesie en lokale trots. Het stimuleren van de samenwerking tussen professionele kunstenaars, bewoners, gemeentelijke diensten en andere culturele organisaties is hierbij van groot belang.

In het kader van de Toekomstvisie 2040 willen wij een voorstel doen voor de financiering van kunst in de openbare ruimte. Zoals eerder aangegeven, is kunst een krachtig middel om de leefkwaliteit te verbeteren, de identiteit van de gemeente te versterken en bij te dragen aan een aantrekkelijke en dynamische leefomgeving. De jaarlijkse subsidie stelt KSM in staat professionele kunstenaars te begeleiden, door de gemeente gevraagde adviezen te leveren en bij te dragen aan grote infrastructurele werken. Daarnaast stellen we voor om de realisatie van kunst op een structurele en duurzame manier te financieren en daarvoor verschillende financieringsmogelijkheden te onderzoeken, die zowel de gemeente als externe partijen betrekken.

Een belangrijke bron van aanvullende financiering kan komen van projectontwikkelaars die betrokken zijn bij de herontwikkeling van stedelijke gebieden of de bouw van nieuwe woon- en werkgebieden of zonneparken. Als de gemeente duidelijk het belang aangeeft van een kwalitatief hoog niveau van de werk- en leefomgeving stimuleert Meierijstad daarmee de integratie van kunst in de openbare ruimte.

Hierbij kunt u denken aan:

- **Percentage voor kunst:** In plaats van een vast bedrag, kan een deel van de kosten voor de openbare ruimte worden gereserveerd voor kunstwerken.
- **Kunst als vast onderdeel van het ontwikkelingsproces:** Bij het ontwikkelen van de plannen voor een nieuwbouwproject of herstructurering van een bepaald gebied leveren kunstenaars een innovatieve kijk op het ontwerp en dragen bij aan de kwaliteit van de werk- en leefomgeving.
- **Win-win voor ontwikkelaars:** Door kunstwerken in de openbare ruimte te integreren, kan de aantrekkingskracht van een wijk of gebied worden vergroot, wat weer ten goede komt aan de verkoop en verhuur van woningen en commerciële ruimtes. Op deze wijze wordt er werk met werk gemaakt.

Een volgende alternatieve bron van structurele financiering kan komen van natuurcompensatie. Natuurcompensatie houdt in dat wanneer er voor bepaalde ontwikkelingen in een gebied natuur verloren gaat, er nieuwe natuur wordt gecreëerd of bestaande natuur wordt versterkt om deze schade te compenseren. Dit kan bijvoorbeeld door het aanleggen van natuurgebieden, het herstel van ecosystemen of het planten van bomen en struiken. Landschapskunst en kunst in de natuur kunnen een waardevolle aanvulling zijn op natuurcompensatieprojecten. Kunstwerken die in harmonie zijn met het landschap kunnen niet alleen de visuele aantrekkingskracht van het gebied vergroten, maar ook de ecologische waarde versterken door biodiversiteit en een breder bewustzijn van natuur en milieu te bevorderen.

U kunt hierbij denken aan:

- **Integratie van kunst in natuurprojecten:** Bij het realiseren van natuurcompensatieprojecten worden kunstwerken opgenomen die het natuurlijke landschap verrijken. Denk bijvoorbeeld aan sculpturen die de biodiversiteit benadrukken, of interactieve kunstwerken die bezoekers aanmoedigen om de natuur op een andere manier te ervaren.
- **Landschapskunst:** Kunst die zich richt op het landschap zelf, zoals de inrichting van parken, bossen of natuurgebieden met kunstwerken die visueel aantrekkelijk zijn en tegelijkertijd de ecologische waarde van het gebied ondersteunen, kan een krachtige manier zijn om kunst en natuur te verbinden. Deze kunst kan ontworpen worden door kunstenaars die gespecialiseerd zijn in het werken met natuurlijke materialen of die concepten ontwikkelen die samenhangen met ecologische thema's.
- **Beleving van natuur door kunst:** Kunstwerken nodigen bezoekers uit om de natuur te ontdekken en zich bewust te worden van het belang van biodiversiteit en natuurbehoud. Bijvoorbeeld door kunstwerken die natuurverschijnselen zoals het seizoen, groei, water of de dierenwereld visualiseren. Het natuurcompensatiebudget kan gedeeltelijk worden aangewend voor het creëren van kunstwerken die in de natuur geïntegreerd worden. Dit biedt niet alleen een nieuwe invulling van het budget, maar zorgt er ook voor dat de natuur en kunst elkaar versterken in plaats van apart te staan.
- **Delen van het natuurcompensatiebudget:** Een deel van het beschikbare natuurcompensatiebudget kan specifiek worden toegewezen aan het realiseren van kunstwerken in natuurgebieden of landschapsprojecten.
- **Kunstwerken als onderdeel van ecologische ontwikkeling:** Kunst in natuurgebieden kan worden gezien als een integraal onderdeel van het ecologische ontwerp van het gebied. Kunstwerken kunnen bijvoorbeeld helpen bij het herstel van de ecologische verbindingen tussen natuurgebieden, door visuele paden te creëren of de nadruk te leggen op beschermde diersoorten of ecosystemen.
- **Samenwerking tussen kunstenaars en ecologen:** Samenwerking tussen de ecologen van de gemeente met kunstenaars om projecten te ontwikkelen die zowel de esthetische waarde als de ecologische waarde van de natuurgebieden versterken. Dit kan bijvoorbeeld door het gebruik van inheemse materialen of het ontwerpen van kunst die specifiek gericht is op het bevorderen van biodiversiteit.

Door het natuurcompensatiebudget gedeeltelijk te gebruiken voor het realiseren van kunst in de openbare ruimte, specifiek landschapskunst en kunst in de natuur, voegt Meierijstad zowel ecologische als culturele waarde toe aan haar groene gebieden.

Deze zienswijze biedt de mogelijkheid om kunst in te zetten als middel om de kwaliteit van de natuur te versterken en tegelijkertijd de openbare ruimte op een duurzame manier te verrijken.

Wij hopen dat u deze zienswijze betreft bij de besluitvorming en de uitvoering van de Toekomstvisie 2040.

Met hartelijke groet,

Margriet Bräuner,

Voorzitter Kunststichting Meierijstad